

CLÀSSICS
A MIDA

Activitats

per a la lectura de

Les mil i una nits

(anònim)

La intenció del present quadern és facilitar als alumnes la lectura d'aquesta adaptació de *Les mil i una nits*.

Per això, al principi i al final hi ha unes fitxes amb preguntes de caràcter general sobre l'obra, l'època i l'autor.

La resta de les fitxes es componen d'activitats específiques (de comprensió, anàlisi i expressió) relacionades amb el contingut de cada un dels capítols en què es divideix aquest llibre.

Índex

Abans de la lectura	3
Durant la lectura	9
<i>Les mil i una nits, de Xahrazad</i>	10
El pescador i el geni	14
Les tres pomes	18
Els viatges de Sindbad el Marí	21
Aladí i la llàntia meravellosa	25
Alí Babà i els quaranta lladres	29
Després de la lectura	33
Solucions i suggeriments	37

Activitats
Abans de la lectura

ABANS DE LA LECTURA: PREGUNTES GENERALS

Nom i cognoms:

Curs: Data:

Feu aquestes activitats després de llegir la introducció del llibre.

- 1 Busca la definició de *conte* i exposa-la aquí, però amb les teves pròpies paraules. Segons la teva opinió, quins elements fan que es diferenciï de la novel·la?

- 2 Penses que qualsevol novel·lista pot ser també un bon autor de contes i al revés? Raona la teva resposta.

ABANS DE LA LECTURA: PREGUNTES GENERALS

Nom i cognoms:
Curs: Data:

3 Busca a la biblioteca i a internet el nom d'autors cèlebres pels seus contes. Escull-ne un i fes un resum de la seva biografia i de la seva obra.

4 Explica la diferencia, en la tradició oral, entre *conte culte* (o d'autor, ja sigui conegut o anònim) i *conte popular o tradicional*.

ABANS DE LA LECTURA: PREGUNTES GENERALS

Nom i cognoms:

Curs: Data:

6 Segur que, si fas memòria, t'adonaràs que coneixes algun dels contes de *Les mil i una nits*, ja sigui a través del cinema o de la televisió, o d'alguna versió adaptada que hagi llegit. Escull un d'aquests contes i fes-ne un resum. Indica si et va agradar o no i per què.

7 En el cinema i en els llibres, prefereixes les històries fantàstiques o les realistes? Argumenta la teva resposta.

Activitats
Durant la lectura

DURANT LA LECTURA: *LES MIL I UNA NITS*, DE XAHRAZAD

Nom i cognoms:

Curs: Data:

1 Descriu els trets més destacables del caràcter i de la personalitat de Xahrazad i de Xahriar.

2 Pensa en el comportament de Xah Zaman i en el de Xahriar. Et semblen lògics i justificables els seus actes? Argumenta la teva resposta.

DURANT LA LECTURA: <i>LES MIL I UNA NITS</i>, DE XAHRAZAD	
Nom i cognoms:	
Curs:	Data:

3 Busca informació sobre els genis de tradició àrab i resumeix aquí sota el que et sembli més interessant. Pots afegir-hi alguna llegenda en què apareguin.

4 Xahrazad és filla del visir. Què era un visir i quines eren les seves atribucions? Quin seria el seu equivalent en una societat occidental?

DURANT LA LECTURA: *LES MIL I UNA NITS*, DE XAHRAZAD

Nom i cognoms:

Curs: Data:

5 Per què el visir del conte accepta que la seva filla es casi amb el rei, sabent que això comporta la seva sentència de mort? Argumenta la resposta.

6 Què et sembla el truc de Xahrazad per tal que el rei mantingui l'interès en els seus contes? Busca exemples d'aquest recurs en la literatura i en altres manifestacions artístiques i exposa'ls aquí.

DURANT LA LECTURA: *LES MIL I UNA NITS*, DE XAHRAZAD

Nom i cognoms:
Curs: Data:

7 Quina funció té, en el conte, Duniazard, la germana petita de Xahrazad?

8 Et sembla bé que Xahriar es limiti a demanar perdó al final del conte i no sigui castigat pels milers de morts que ha causat? Com l’hauries acabat, tu, la història? Escriu aquí el teu final alternatiu.

DURANT LA LECTURA: EL PESCADOR I EL GENI

Nom i cognoms:

Curs: Data:

- 1** El flascó que el pescador treu de l'aigua està segellat amb el símbol de Salomó. Qui era aquest cèlebre personatge?

- 2** Has sentit mai l'expressió «judici salomònic»? Busca informació sobre aquesta expressió i explica el seu origen.

DURANT LA LECTURA: EL PESCADOR I EL GENI

Nom i cognoms:

Curs: Data:

3 Gràcies a quin tret del seu caràcter salva la vida, el pescador? Quin defecte del geni utilitza per acabar dominant-lo?

4 Hi ha molts contes i moltes rondalles en què l'astúcia guanya la partida a l'orgull. Busca la famosa rondalla «La guineu i el corb»; resumeix-la aquí sota i compara-la amb la història del pescador i el geni.

DURANT LA LECTURA: EL PESCADOR I EL GENI

Nom i cognoms:

Curs: Data:

5 Per què el rei Iunan mor en passar les pàgines del llibre del savi Ruian? Consideres justa la seva mort? En una obra contemporània (*El nom de la rosa*, d'Umberto Eco) apareix un llibre «assassí», similar al del conte. Busca informació sobre aquesta novel·la i explica per què el llibre en qüestió havia estat enverinat i per quin motiu.

6 Què són, en realitat, els peixos de quatre colors que el pescador treu del llac?

DURANT LA LECTURA: EL PESCADOR I EL GENI

Nom i cognoms:
Curs: Data:

7 Quin motiu exposa l'esposa del jove de pedra per fer construir la Casa del Dol i quin és el seu autèntic objectiu?

8 Com aconseguix, el rei, fer-se passar per l'esclau i amb quina finalitat?

DURANT LA LECTURA: LES TRES POMES

Nom i cognoms:

Curs: Data:

1 Per què el califa i el visir van a passejar de nit i d'incògnit pels carrers de Bagdad?

2 Recordes altres obres en les quals un personatge amb un càrrec important decideix barrejar-se amb el poble? Posa'n alguns exemples.

3 Harun Arraixid va existir realment. Busca informació sobre ell i resumeix la seva biografia aquí.

DURANT LA LECTURA: LES TRES POMES

Nom i cognoms:

Curs: Data:

4 Et semblen justes les decisions que pren el califa a l'hora de castigar l'assassí de la jove? Justifica la teva resposta.

5 Per què l'home vell vol ser condemnat per assassí quan és innocent? Com es comprova la seva innocència? Consideres que té un comportament heroic o inconscient? Justifica la resposta.

DURANT LA LECTURA: LES TRES POMES

Nom i cognoms:

Curs: Data:

6 En els contes de *Les mil i una nits*, sovint els homes enganyats (o que es creuen enganyats) per les seves esposes, les assassinen. Què opines d'aquest comportament? Creus que se circumscriu a una època, a una religió o a una zona geogràfica determinada? Per què?

7 Hi ha qui considera que «Les tres pomes» és el precedent de les històries policiaques. Per què?

DURANT LA LECTURA: ELS VIATGES DE SINDBAD EL MARÍ

Nom i cognoms:

Curs: Data:

1 En diverses històries de *Les mil i una nits* apareix Bagdad. Busca informació sobre aquesta ciutat; pensa com devia ser en temps d'Harun Arraixid i compara-la amb l'actualitat.

DURANT LA LECTURA: ELS VIATGES DE SINDBAD EL MARÍ

Nom i cognoms:

Curs: Data:

2 Sindbad (el camàlic) veu al jardí de Sindbad (el marí) uns eunucs. Què és un eunuc? Busca informació sobre aquests personatges i escriu aquí sota sobre ells.

3 Per què creus que, malgrat les seves nombroses desventures, Sindbad el marí continua embarcant-se una vegada i una altra? Raona la resposta.

DURANT LA LECTURA: ELS VIATGES DE SINDBAD EL MARÍ

Nom i cognoms:

Curs: Data:

5 Sovint, les serps es presenten com a éssers repugnants o malvats. Per què et sembla que és així? Recorda el que simbolitza, per exemple, aquest animal en la Bíblia.

DURANT LA LECTURA: ALADÍ I LA LLÀNTIA MERAVELLOSA

Nom i cognoms:

Curs: Data:

- 1** El mag malvat d'aquest conte procedeix del Magrib. Busca informació sobre aquesta zona geogràfica i escriu algunes notes que serveixin per conèixer-la una mica millor.

DURANT LA LECTURA: ALADÍ I LA LLÀNTIA MERAVELLOSA

Nom i cognoms:

Curs: Data:

2 Et sembla lògic que el mag, després de tants esforços, abandoni el seu objectiu tan a prop del final per una qüestió de falta de paciència? Com hauries resolt la situació si la història l'haguessis escrit tu?

3 Aladí resulta vencedor en els tornejos celebrats abans del seu casament amb la princesa. Què era un torneig?

DURANT LA LECTURA: ALADÍ I LA LLÀNTIA MERAVELLOSA

Nom i cognoms:

Curs: Data:

4 Tant el geni de l'anell com el de la llàntia una vegada es neguen a complir el desig d'Aladí. Per quins motius?

5 El germà del mag es fa passar per una vella asceta per venjar-se. El fet d'assumir una personalitat fictícia és un recurs habitual en la literatura, el cine, etc. Podries citar alguns exemples d'això i explicar-los breument?

DURANT LA LECTURA: ALADÍ I LA LLÀNTIA MERAVELLOSA

Nom i cognoms:

Curs: Data:

6 Com és la personalitat del rei, pare de Badralbudur?

7 Com explicaries l'evolució d'Aladí: de ser un irresponsable brètol dels carrers a convertir-se en un bon marit i fill, decidit i valent? Et sembla un canvi versemblant? Justifica la resposta.

DURANT LA LECTURA: ALÍ BABÀ I ELS QUARANTA LLADRES

Nom i cognoms:

Curs: Data:

- 1** Al llarg del temps, les persones han cregut que certes paraules posseeixen propietats màgiques, i poden actuar sobre les coses i les persones. Busca informació sobre la llegenda jueva del gólem i explica-la breument, posant l'accent en la relació paraula-matèria.

- 2** Explica què sent la dona de Kàssim pel seu cunyat i per la dona d'aquest. Com descobreix que els seus parents no són tan pobres com sembla?

DURANT LA LECTURA: ALÍ BABÀ I ELS QUARANTA LLADRES

Nom i cognoms:

Curs: Data:

3 A la cova dels lladres hi ha una sala que conté perfums i espècies (mesc, ambre, sàndal i safrà) considerats tan valuosos com les pedres precioses. Per què es consideraven tan valuosos?

4 Per què Kàssim va poder oblidar les senzilles paraules amb les quals s’obria la porta de la cova? Si haguessis de recordar unes paraules importantíssimes i no poguessis apuntar-les, quin sistema utilitzaries per no quedar-te en blanc en un moment crucial?

DURANT LA LECTURA: ALÍ BABÀ I ELS QUARANTA LLADRES

Nom i cognoms:

Curs: Data:

5 Si haguessis estat un dels lladres, com hauries marcat la casa perquè ningú no hagués pogut descobrir-la? Imagina un final per a la història en què els delinqüents no siguin interceptats abans de dur a terme les seves malifetes.

Activitats
Després de la lectura

DESPRÉS DE LA LECTURA

Nom i cognoms:

Curs: Data:

1 Com s'enllacen tots els contes de *Les mil i una nits* en la història de Xahrazad?

2 Quin conte t'ha agradat més i quin t'ha agradat menys? Per quins motius?

3 Recomanaries la lectura d'aquest llibre? Per què?

DESPRÉS DE LA LECTURA	
Nom i cognoms:
Curs:	Data:

4 Escull un dels personatges que surten en els contes i imagina i descriu com de-
via ser la seva infantesa.

DESPRÉS DE LA LECTURA	
Nom i cognoms:
Curs:	Data:

5 Escull una de les següents alternatives a algun dels moments crucials dels contes, i imagina i escriu com hauria continuat la història en aquest cas:

- a) Una de les històries de Xahrazad avorreix el rei, i aquest decideix executar-la l'endemà.
- b) El pescador no aconsegueix convèncer el geni perquè es fiqui de nou dins el flascó.
- c) El rei Iunan desconfia i fa que sigui el seu visir qui consulti el llibre del savi Ruian.
- d) En «Les tres pomes», l'assassí arriba tard i confessa la seva culpa quan el visir i els seus familiars han estat ja crucificats.
- e) Sindbad el marí decideix embarcar-se un cop més, malgrat la seva promesa.
- f) Aladí aconsegueix sortir del soterrani però es nega a donar la llàntia al mag.
- g) Kàssim aconsegueix recordar les paraules «Obre't, Sèsam!» abans que arribin els lladres.

Solucions i suggeriments per resoldre
les **activitats** per a la lectura
de *Les mil i una nits*
(anònim)

ABANS DE LA LECTURA: PREGUNTES GENERALS

- 1 Busca la definició de *conte* i exposa-la aquí, però amb les teves pròpies paraules. Segons la teva opinió, quins elements fan que es diferenciï de la novel·la?**

Es pot parlar sobre les característiques del conte. Per exemple, la longitud del text, la complexitat del conte, l'absència o presència de trames secundàries, la contundència del final, entre altres.

- 2 Penses que qualsevol novel·lista pot ser també un bon autor de contes i al revés? Raona la teva resposta.**

Resposta lliure.

- 3 Busca a la biblioteca i a internet el nom d'autors cèlebres pels seus contes. Escull-ne un i fes un resum de la seva biografia i de la seva obra.**

Resposta lliure.

- 4 Explica la diferencia, en la tradició oral, entre *conte culte* (o d'autor, ja sigui conegut o anònim) i *conte popular o tradicional*.**

El conte popular no té autor conegut, es desconeix en quin moment apareix en la història. Pot remuntar-se a èpoques primitives i es transmet de generació en generació de manera oral. Per tant, no és estable i té infinitat de versions. Normalment, en el conte popular es destaquen els valors i les actituds positives que transmet; per exemple: la valentia, la bondat i la intel·ligència.

El conte literari té un autor conegut, com també una data de creació, una data fixa que consta en el document. El llenguatge acostuma a ser culte i de caràcter personal. En general, la història no te per norma destacar valors de cap tipus.

- 5 Tots els contes tradicionals considerats infantils, ho són realment? Busca l'edició original de «La Caputxeta Vermella» i resumeix-la aquí sota. Després contesta aquestes preguntes: Creus que és totalment adequat per als infants? Expressa pors o tabús col·lectius? Si és així, quins? Quin ensenyament pretén divulgar?**

Resposta lliure.

Es pot parlar de l'origen tradicional d'aquest conte que més tard va recollir tant Charles Perrault com els germans Grimm, i com, en ambdues versions es va eliminar allò més aberrant de la font primigènia (es va prescindir de la versió

de la Caputxeta que es menjava la carn de la seva àvia enganyada pel llop). No obstant això, es van introduir nous elements (com un llenyataire que salva l'àvia i la neta). Les pors que pretenia difondre eren el perill dels boscos o paratges no civilitzats, la desconfiança envers els desconeguts, el càstig pel fet de no obeir els adults... Segur que, si fas memòria, t'adonaràs que coneixes algun dels contes de *Les mil i una nits*, ja sigui a través del cinema o de la televisió, o d'alguna versió adaptada que hagi llegit. Escull un d'aquests contes i fes-ne un resum. Indica si et va agradar o no i per què.

- 6** Segur que, si fas memòria, t'adonaràs que coneixes algun dels contes de *Les mil i una nits*, ja sigui a través del cinema o de la televisió, o d'alguna versió adaptada que hagi llegit. Escull un d'aquests contes i fes-ne un resum. Indica si et va agradar o no i per què.

Resposta lliure.

- 7** En el cinema i en els llibres, prefereixes les històries fantàstiques o les realistes? Argumenta la teva resposta.

Resposta lliure.

DURANT LA LECTURA: *LES MIL I UNA NITS, DE XAHRAZAD*

1 Descriu els trets més destacables del caràcter i de la personalitat de Xahrazad i de Xahriar.

Tot i que la resposta és més aviat lliure, és convenient que, en el cas de Xahrazad, hi constin termes com *astúcia, intel·ligència i cultura*. Pel que fa a Xahriar, haurien de constar-hi termes com ara *crueltat, obcecació, curiositat i repetició*.

2 Pensa en el comportament de Xah Zaman i en el de Xahriar. Et semblen lògics i justificables els seus actes? Argumenta la teva resposta.

Resposta lliure que dona joc a debatre temes d'actualitat com ara la igualtat o la violència de gènere.

3 Busca informació sobre els genis de tradició àrab i resumeix aquí sota el que et sembli més interessant. Pots afegir-hi alguna llegenda en què apareguin.

Un geni oriental (o jinn) té originalment el poder d'influir en la psicologia humana, i poden ser tan invisibles com adoptar formes diverses. L'Islam va convertir els genis en éssers més concrets i els va fer benignes en moltes ocasions, bromistes i miraculosos en d'altres. Són poderosos en graus diversos i solen concedir desitjos quan se senten lliures dels llocs on han estat presoners. En general, serveixen o han servit a un geni superior o propietari que té un objectiu concret.

4 Xahrazad és filla del visir. Què era un visir i quines eren les seves atribucions? Quin seria el seu equivalent en una societat occidental?

En diverses societats orientals, els visirs eren els consellers o assessors del monarca. També s'encarregaven dels aspectes pràctics del govern. Equivaldrien als nostres ministres.

5 Per què el visir del conte accepta que la seva filla es casi amb el rei, sabent que això comporta la seva sentència de mort? Argumenta la resposta.

Resposta lliure que pot referir-se als aspectes següents: la por al càstig del monarca en el cas que es presenti davant d'ell sense una donzella o la insistència de la seva filla, convençuda que pot sortir beneficiada de tot això.

- 6 Què et sembla el truc de Xahrazad per tal que el rei mantingui l'interès en els seus contes? Busca exemples d'aquest recurs en la literatura i en altres manifestacions artístiques i exposa'ls aquí.**

Resposta lliure.

En el segle XIX, molts novel·listes famosos (Dickens, Dumas...) difonien les seves obres (abans de ser publicades en forma de llibre) per capítols, a través de la premsa (diaris o revistes) o editant fascicles de baix preu, als quals els lectors s'abonaven. Això implicava que, per mantenir l'interès del lector i fer-li venir ganes de llegir la continuació de la història, els capítols solien acabar en un moment d'intriga, deixant caps per lligar. Avui dia aquest mateix recurs és el que s'utilitza en les sèries de televisió entre un capítol i un altre. Deixen els seus personatges en un moment de màxima tensió o a punt de descobrir una informació rellevant. Això fa que l'espectador tingui ganes de continuar mirant-se el capítol següent si vol saber com acaba.

- 7 Quina funció té, en el conte, Duniyazad, la germana petita de Xahrazad?**

Dinarzade, seguint les instruccions de Xahrazad, que demana permís a Xahriar per acomiadar-se d'ella abans de l'execució, suplica a la seva germana que li expliqui un conte. Aquest fet serà el desencadenant de tot el llibre. Al final, Dinarzade es casarà amb Xah Zaman, donant a entendre que el comportament d'aquest a les seves terres ha estat similar al del seu germà, i que Dinarzade, bona aprenenta, pot arribar a ser una segona Xahrazad i evitar més morts.

- 8 Et sembla bé que Xahriar es limiti a demanar perdó al final del conte i no sigui castigat pels milers de morts que ha causat? Com l'hauries acabat, tu, la història? Escriu aquí el teu final alternatiu.**

Resposta lliure que pot donar lloc a interessants debats en què es plantegi la legitimitat o no de la pena de mort.

DURANT LA LECTURA: EL PESCADOR I EL GENI

1 El flascó que el pescador treu de l'aigua està segellat amb el símbol de Salomó. Qui era aquest cèlebre personatge?

Salomó, fill de David, segons la tradició bíblica, va ser l'últim rei d'Israel, abans que aquest regne es dividís en dos: Judà i Israel. Tenia fama de savi i de mag. Se li atribueixen llibres bíblics com l'Eclesiastès, Proverbis i el *Cantar de los Cantares*. Els musulmans el consideren un dels profetes principals, sota el nom de Sulayman.

2 Has sentit mai l'expressió «judici salomònic»? Busca informació sobre aquesta expressió i explica el seu origen.

Davant Salomó, que exercia com a jutge, es presenten dues dones, una amb un nen viu i l'altra amb un nen mort. Ambdues afirmen ser la mare del nen viu i el reclamen. Salomó demana una espasa i declara que partirà el nen en dues meitats i donarà una meitat a cada dona. Una d'elles ho accepta; mentrestant, l'altra suplica a Salomó que no mati el nen i que el doni a la seva rival. El rei, llavors, dona el nen a la dona que ha preferit prescindir d'ell abans de veure'l mort, ja que amb el seu comportament ha demostrat ser la veritable mare. Aquest cas va passar al llenguatge popular com un exemple de saviesa, tot i que a vegades s'utilitzava malament. En realitat, s'ha d'atribuir a una decisió aparentment injusta que permet, en realitat, descobrir la veritat.

3 Gràcies a quin tret del seu caràcter salva la vida, el pescador? Quin defecte del geni utilitza per acabar dominant-lo?

El pescador, tot i el perill i la por que sent, aconsegueix mantenir la sang freda i actua mb sinceritat i astúcia, mentre que l'orgull impedeix veure el geni que està caient en la trampa del pescador.

4 Hi ha molts contes i moltes rondalles en què l'astúcia guanya la partida a l'orgull. Busca la famosa rondalla «La guineu i el corb»; resumeix-la aquí sota i compara-la amb la història del pescador i el geni.

Resposta lliure.

- 5 Per què el rei Iunan mor en passar les pàgines del llibre del savi Ruian? Consideres justa la seva mort? En una obra contemporània (*El nom de la rosa*, d'Umberto Eco) apareix un llibre «assassí», similar al del conte. Busca informació sobre aquesta novel·la i explica per què el llibre en qüestió havia estat enverinat i per quin motiu.**

Les pàgines del llibre han estat enverinades i estan una mica enganxades entre elles. El rei es veu obligat a mullar-se els dits amb saliva per passar les pàgines, i així és com absorbeix el verí. Es pot parlar d'una «injustícia poètica», ja que és condemnat a morir sense proves. En *El nom de la rosa*, el llibre en qüestió és la segona part (avui perduda) de *Sobre la poètica*, d'Aristòtil, en què sembla que es justificava el riure i la comèdia. Un muntatge integrista (el bibliotecari Jorge de Burgos) considera que el llibre és perillós perquè dona peu a justificar qualsevol tipus de burla, incloent-hi la religió i Déu, i decideix que ningú no el pot llegir.

- 6 Què són, en realitat, els peixos de quatre colors que el pescador treu del llac?**

Representen les quatre religions dels habitants de la ciutat encantada. Els peixos blancs són els musulmans; els rojos els mazdeistes; els blaus els cristians; i els grocs els jueus. Es pot plantejar un debat sobre la convivència de les diferents religions en la societat.

- 7 Quin motiu exposa l'esposa del jove de pedra per fer construir la Casa del Dol i quin és el seu autèntic objectiu?**

La dona explica al seu marit que desitja un lloc privat on plorar i resar pels seus éssers estimats que han mort. En realitat, però, vol un refugi discret per trobar-se en secret amb el seu amant ferit.

- 8 Com aconsegueix, el rei, fer-se passar per l'esclau i amb quina finalitat?**

El rei, ocult en la penombra, i vestit amb roba d'esclau, imita la veu d'algú que, ferit de la gola, fa temps que no pot parlar amb normalitat. La finalitat és que la dona del jove de pedra, enganyada, s'acosti a qui creu que és el seu amant i ell pugui matar-la amb l'espasa.

DURANT LA LECTURA: LES TRES POMES

1 Per què el califa i el visir van a passejar de nit i d'incògnit pels carrers de Bagdad?

Desitgen sentir els comentaris de la gent sobre el govern, els ministres, etcètera, per saber si algun dels seus subordinats actua de manera injusta i poder, així, castigar-lo o destituir-lo.

2 Recordes altres obres en les quals un personatge amb un càrrec important decideix barrejar-se amb el poble? Posa'n alguns exemples.

Resposta lliure. Algunes poden ser aquestes: Ulisses tornant a Ítaca disfressat de vagabund; Aragorn (*El senyor dels anells*) fent-se passar pel salvatge Trancos, etc.

3 Harun Arraixid va existir realment. Busca informació sobre ell i resumeix la seva biografia aquí.

Harun Arraixid (766-809) va ser el califa més famós de la dinastia abbàsida de Bagdad. Va governar des del 14 de setembre de l'any 786 fins que va morir, per una malaltia, durant una expedició militar destinada a sufocar una rebel·lió a la província oriental de Khorasan. Durant el seu regnat, es va produir una gran esplendor cultural, econòmica i científica, i va ser considerat un governant savi i just. És esmentat diverses vegades en *Les mil i una nits* i ha aparegut en la saga de còmic *Sandman*.

4 Et semblen justes les decisions que pren el califa a l'hora de castigar l'assassí de la jove? Justifica la teva resposta.

Resposta lliure. Es pot debatre sobre el fet de fer pagar justos per pecadors.

5 Per què l'home vell vol ser condemnat per assassí quan és innocent? Com es comprova la seva innocència? Consideres que té un comportament heroic o inconscient? Justifica la resposta.

Considera que ja ha viscut força, mentre que l'autèntic culpable és encara un home jove i amb molts anys per endavant. La seva innocència es comprova quan el jove descriu l'interior del bagul amb pèls i senyals, donant detalls que solament ell podria conèixer. Per a l'última pregunta: resposta lliure.

- 6 En els contes de *Les mil i una nits*, sovint els homes enganyats (o que es creuen enganyats) per les seves esposes, les assassinen. Què opines d'aquest comportament? Creus que se circumscriu a una època, a una religió o a una zona geogràfica determinada? Per què?**

Resposta lliure. Novament, podem debatre sobre feminisme i parlar sobre la lluita pels drets de la dona a través de la història (el sufragisme, etc.). També es pot parlar de la hipocresia en èpoques en què l'adulteri femení estava castigat i el masculí no.

- 7 Hi ha qui considera que «Les tres pomes» és el precedent de les històries policiaques. Per què?**

Perquè ens trobem amb un crim horrorós, una investigació a la cerca del culpable, i múltiples girs argumentals que fan que res no sigui el que semblava. El mateix que podem trobar, per exemple, en les novel·les de Sherlock Holmes.

DURANT LA LECTURA: ELS VIATGES DE SINDBAD EL MARÍ

- 1 En diverses històries de *Les mil i una nits* apareix Bagdad. Busca informació sobre aquesta ciutat; pensa com devia ser en temps d'Harun Arraixid i compara-la amb l'actualitat.**

Bagdad, capital de l'Iraq, es troba al costat del riu Tigris i és una de les ciutats més poblades de l'Orient Mitjà. Va ser fundada l'any 761 per Al-Mansur el Victoriós, el qual la va convertir en la capital de l'Islam, sota el califat abbàssida. Al centre de Bagdad, a la plaça central, hi havia el Palau de la porta d'or (la residència del califa i de la seva família). L'auge de Bagdad va arribar durant el regnat del califa Harun Arraixid, el qual la va convertir en un centre polític, econòmic, cultural, artístic i militar de primer ordre. En el segle IX, va arribar a tenir més de 700.000 habitants. No tota la població era àrab: hi havia també perses, arameus i grecs, i una comunitat cristiana, però la llengua dominant va acabar sent l'àrab. L'any 813, a causa de la guerra civil entre els fills de Harun Arraixid, Al-Amin i Al-Mamun, Bagdad es va sotmetre a un llarg setge i gran part de la ciutat va resultar destruïda. L'any 819, el vencedor, Al-Mamun va reconstruir la ciutat i va crear la cèlebre Casa de la Saviesa, dedicada a la traducció d'obres del grec, persa, etc., casa on es dirigien els savis de tot l'imperi. A partir del segle X comença, amb la disgregació de l'Imperi islàmic, la decadència de Bagdad. L'any 1258 va ser arrasada pels mongols i l'any 1534 va ser conquerida pels turcs otomans. L'any 1924 es va convertir en la capital de l'Iraq sota comandament britànic, fins que el país es va independitzar l'any 1932. L'any

1958 l'exèrcit va deposar el monarca, Faisal II, formant un govern d'on sorgiria Saddam Hussein. Durant la dècada de 1970, Bagdad va viure un període de prosperitat i creixement gràcies a l'augment del preu del petroli, però la guerra contra Iran, iniciada l'any 1980, va ser un moment crític per a la ciutat, atacada també posteriorment durant la guerra del Golf (1991). L'any 2003, els Estats Units bombardegen Bagdad i comença la guerra de l'Iraq, llarga i cruenta, amb una ocupació internacional precària.

- 2 Sindbad (el camàlic) veu al jardí de Sindbad (el marí) uns eunucs. Què és un eunuc? Busca informació sobre aquests personatges i escriu aquí sota sobre ells.**

Un eunuc és un home castrat totalment o parcialment. En algunes cultures (la persa, la musulmana, la bizantina...), els eunucs s'encarregaven de la cura de les dones de l'harem. Alguns van arribar a ser funcionaris importants i van aconseguir una notable influència política.

- 3 Per què creus que, malgrat les seves nombroses desventures, Sindbad el marí continua embarcant-se una vegada i una altra? Raona la resposta.**

Resposta lliure.

- 4 L'ocell Roc és un animal mític. Busca informació sobre altres animals fantàstics, escull-ne un i descriu-lo amb detall aquí sota. Afegeix-hi un resum d'alguna de les llegendes en què surti aquest ésser.**

Resposta lliure.

- 5 Sovint, les serps es presenten com a éssers repugnants o malvats. Per què et sembla que és així? Recorda el que simbolitza, per exemple, aquest animal en la Bíblia.**

Resposta lliure.

En La Bíblia la serp apareix com a manifestació del diable. Convenç Eva perquè tasti el fruit prohibit de l'Arbre del Bé i del Mal i el deixi tastar també a Adam, la qual cosa comporta que siguin expulsats del Paradís. Culturalment, això pot explicar la repulsió que la tradició judeocristiana sent per les serps. Podem afegir-hi el seu tacte fred i viscos, la llengua bífida, interpretada per algunes cultures com a símbol de mentida i hipocresia, etc.

DURANT LA LECTURA: ALADÍ I LA LLÀNTIA MERAVELLOSA

- 1 El mag malvat d'aquest conte procedeix del Magrib. Busca informació sobre aquesta zona geogràfica i escriu algunes notes que serveixin per conèixer-la una mica millor.**

Regió del Nord d'Àfrica, entre el Mediterrani, l'Atlàntic i el Sàhara, formada per un conjunt d'altres terres, altiplà marroquí, alts altiplans algerians i per la serralada de l'Atlas. Aïllat del desert i l'oceà, el Magrib es troba més vinculat al món mediterrani que al continent africà. Políticament està dividit entre el Marroc, Algèria i Tunísia, encara que també s'hi solen incloure Mauritània i Líbia. El seu nom, Magrib, és també el nom àrab del Marroc, Al-Magrib. Actualment té una població extensa, incloent-hi els territoris del Sàhara Occidental, de més de 87 milions d'habitants. En la seva majoria pertanyen a la branca sunnita de l'Islam, encara que sobreviuen petites comunitats jueves i, a la zona d'Algèria, per exemple, existeixen algunes congregacions catòliques franceses de l'època colonial.

- 2 Et sembla lògic que el mag, després de tants esforços, abandoni el seu objectiu tan a prop del final per una qüestió de falta de paciència? Com hauries resolt la situació si la història l'haguessis escrit tu?**

Resposta lliure.

- 3 Aladí resulta vencedor en els tornejos celebrats abans del seu casament amb la princesa. Què era un torneig?**

Un torneig era un combat organitzat en el qual participaven diversos cavallers. S'acostumava a celebrar amb motiu de coronacions, casaments reials, etcètera. Solien causar molta expectació, eren seguits per un públic molt nombrós i els vencedors eren considerats autèntics herois. Els combats, en principi, no contemplaven la mort ni les ferides dels contendents, però podien passar accidents, ja que les armes (espases, llances) eren autèntiques. L'aparició de les armes de foc va comportar la decadència dels tornejos.

- 4 Tant el geni de l'anell com el de la llàntia una vegada es neguen a complir el desig d'Aladí. Per quins motius?**

El geni del llum és menys poderós que el de l'anell i, per tant, no pot desfer un encanteri causat per aquest últim. El geni de l'anell es nega a obeir Aladí quan aquest li demana substituir la cúpula del palau per un ou d'ocell Roc, perquè els genis veneren aquests ocells.

- 5 El germà del mag es fa passar per una vella asceta per venjar-se. El fet d'assumir una personalitat fictícia és un recurs habitual en la literatura, el cine, etc. Podries citar alguns exemples d'això i explicar-los breument?**

Resposta lliure, però alguns exemples podrien ser els següents: el batxiller Sansón Carrasco, que en *El Quixot* es fa passar pel cavaller de la Blanca Lluna; Superman, que s'amaga sota la façana de Clark Kent, un tímid periodista, o qualsevol altre superheroi que desitja mantenir la seva veritable identitat en secret.

- 6 Com és la personalitat del rei, pare de Badralbudur?**

Podríem qualificar-lo d'inconstant, oblidadís, voluble, orgullós, superficial (dona la seva paraula al visir per casar el fill d'aquest amb la seva filla, però se'n desdiu en veure les pedres precioses que li regala la mare d'Aladí, i després oblida també aquesta nova promesa); també és iracund i sol actuar sense pensar (anul·la el casament amb un cop de geni, destitueix el visir per tornar-lo a nomenar més tard, està disposat a executar Aladí sense preguntar-se si té alguna cosa a veure amb la desaparició de la seva filla...). El més positiu és que sent un amor patern sincer per Badralbudur.

- 7 Com explicaries l'evolució d'Aladí: de ser un irresponsable brètol dels carrers a convertir-se en un bon marit i fill, decidit i valent? Et sembla un canvi versemblant? Justifica la resposta.**

Resposta lliure.

DURANT LA LECTURA: ALÍ BABÀ I ELS QUARANTA LLADRES

- 1 Al llarg del temps, les persones han cregut que certes paraules posseeixen propietats màgiques, i poden actuar sobre les coses i les persones. Busca informació sobre la llegenda jueva del gólem i explica-la breument, posant l'accent en la relació paraula-matèria.**

L'arribada del gólem està ambientada en el gueto jueu de Praga. Entre 1512 i 1609 allà hi va viure un rabí molt venerat, conegut com el Maharal de Praga. Els jueus eren assetjats sense parar pels seus veïns cristians, que els acusaven sense cap motiu de fets horribles. El rabí, expert en la càbala, va modelar una gran figura de fang, el gólem, i li va donar vida escrivint en el seu front la paraula Emet (veritat), perquè protegís i ajudés els jueus del gueto. Segons les paraules que el rabí escrivia en el front del gólem, el monstre actuava o descansava.

2 Explica què sent la dona de Kàssim pel seu cunyat i per la dona d'aquest. Com descobreix que els seus parents no són tan pobres com sembla?

Els menysprea per ser pobres. Per això li intriga que la dona d'Alí Babà li demani una balança, i col·loca cera en un dels plats perquè s'hi quedi enganxat una mica d'allò que hi han pesat i així pugui satisfer la seva curiositat.

3 A la cova dels lladres hi ha una sala que conté perfums i espècies (mesc, ambre, sàndal i safrà) considerats tan valuosos com les pedres precioses. Per què es consideraven tan valuosos?

Els perfums s'utilitzaven sovint en rituals religiosos, a més de protegir el sentit de l'olfacte en temps de poca higiene i de males olors (pensem en la funció del botafumeiro de la catedral de Sant Jaume de Galícia, on es congregaven milers de persones que havien fet un llarg camí a peu). Les espècies, per altra banda, eren considerades «el regal del Paradís» (moltes procedien de l'Orient Mitjà, entre el Tigris i l'Eufrates, on se solia situar el Paradís Terrenal) i no solament donaven gust als aliments, sinó que també els protegien augmentant el seu temps de conservació, a més d'usar-los en medicina. Una llei dictada pel rei visigot Alaric l'any 408 va exigir com a ofrena de submissió una tona de pebre, que tenia el mateix valor que l'or. Un altre exemple: els burgesos de Besiers (França), des de 1107, havien de pagar tres lliures anuals de pebre per família al vescomte de Roger, com a càstig per haver assassinat el seu pare.

4 Per què Kàssim va poder oblidar les senzilles paraules amb les quals s'obria la porta de la cova? Si haguessis de recordar unes paraules importantíssimes i no poguessis apuntar-les, quin sistema utilitzaries per no quedar-te en blanc en un moment crucial?

Resposta lliure. Es pot debatre a classe sobre diversos procediments mnemotècnics.

5 Si haguessis estat un dels lladres, com hauries marcat la casa perquè ningú no hagués pogut descobrir-la? Imagina un final per a la història en què els delinqüents no siguin interceptats abans de dur a terme les seves malifetes.

Resposta lliure.

DESPRÉS DE LA LECTURA

1 Com s'enllacen tots els contes de Les mil i una nits en la història de Xahrazad?

Resposta lliure.

2 Quin conte t'ha agradat més i quin t'ha agradat menys? Per quins motius?

Resposta lliure.

3 Recomanaries la lectura d'aquest llibre? Per què?

Resposta lliure.

4 Escull un dels personatges que surten en els contes i imagina i descriu com devia ser la seva infantesa.

Resposta lliure.

5 Escull una de les següents alternatives a algun dels moments crucials dels contes, i imagina i escriu com hauria continuat la història en aquest cas:

- a) Una de les històries de Xahrazad avorreix el rei, i aquest decideix executar-la l'endemà.
- b) El pescador no aconsegueix convèncer el geni perquè es fiqui de nou dins el flascó.
- c) El rei Iunan desconfia i fa que sigui el seu visir qui consulti el llibre del savi Ruian.
- d) En «Les tres pomes», l'assassí arriba tard i confessa la seva culpa quan el visir i els seus familiars han estat ja crucificats.
- e) Sindbad el marí decideix embarcar-se un cop més, malgrat la seva promesa.
- f) Aladí aconsegueix sortir del soterrani però es nega a donar la llàntia al mag.
- g) Kàssim aconsegueix recordar les paraules «Obre't, Sèsam!» abans que arribin els lladres.

Resposta lliure.